156. rocznica wybuchu Powstania Styczniowego

Było największym polskim powstaniem narodowym, spotkało się z poparciem międzynarodowej opinii publicznej. Polskie powstanie przeciwko Imperium Rosyjskiemu, ogłoszono 22 stycznia 1863 r. manifestem wydanym przez Tymczasowy Rząd Narodowy. Tego samego dnia wybuchło w Królestwie Polskim, a 1 lutego 1863 na Litwie. Trwało do jesieni 1864. W naszym regionie uroczyste obchody 156. rocznicy wybuchu Powstania Styczniowego odbywają się m.in. w Choroszczy i w Łomży.

W Łomży o godz. 12.00, przedstawiciele władz miasta złożą kwiaty i zapalą znicze pod pomnikiem Bohaterów Powstania Styczniowego przy Szosie Zambrowskiej.
Natomiast w Choroszczy, uroczystości patriotyczno-religijne rozpoczną się o godz. 18.00 mszą świętą w kościele pw. św. Jana Chrzciciela i św. Szczepana Męczennika.
Po mszy, ok. godz. 19.10 uroczystości tradycyjnie zostaną przeniesione na Miejsce Pamięci Narodowej zwane „Szubienicą" przy ul. Kruszewskiej w Choroszczy, i tam będą kontynuowane.
Na miejsce można będzie dotrzeć bezpłatnym autokarem udostępnionym przez Urząd Miejski w Choroszczy. Zbiórka chętnych do przejazdu nastąpi ok. 18.45 na Rynku 11 Listopada w Choroszczy. W trakcie podróży przewidziane jest przystanek i złożenie kwiatów przy Mogile Powstańczej nad Horodnianką.

W 156. rocznicę wybuchu Powstania,na cmentarzu farnym w Białymstoku odsłonięto odrestaurowany pomnik Adolfa Białokoza.

***

Powstanie Styczniowe miało charakter wojny partyzanckiej, w której stoczono ok. 1200 bitew i potyczek. Przez oddziały przewinęło się około 200 tys. ludzi. Jednak poza Żmudzią i rozrzuconymi ośrodkami na Białorusi, w Inflantach Polskich oraz innych Ziemiach Zabranych, masa społeczeństwa nie była gotowa poprzeć „pańskiego" zrywu.
Mimo początkowych sukcesów zakończyło się klęską powstańców, z których kilkadziesiąt tysięcy zostało zabitych w walkach, blisko 1 tys. straconych, ok. 38 tys. skazanych na katorgę lub zesłanych na Syberię, a ok. 10 tys. wyemigrowało.
Zdarzały się przypadki, że Rosjanie zabijali pojmanych powstańców, dobijali rannych, mordowali lekarzy spieszących im z pomocą, obdzierali do naga zabitych.
Po bitwach Rosjanie palili miejscowości, które udzieliły schronienia powstańcom, dokonywali rzezi ludności cywilnej.
Niszczono dobra kultury, np. spalono archiwum Ordynacji Zamojskiej w Zwierzyńcu.
Wilno zostało spacyfikowane przez oddziały Murawjowa Wieszatiela, na Litwie zginęło 10 tys. szlachty polskiej na ogólną liczbę 40 tys.

Po upadku powstania Kraj i Litwa pogrążyły się w żałobie narodowej. W roku 1867 zniesiono autonomię Królestwa Polskiego, jego nazwę i budżet, w 1868 wprowadzono nakaz prowadzenia ksiąg parafialnych w języku rosyjskim, w 1869 zlikwidowano Szkołę Główną Warszawską, w latach 1869–1870 setkom miast wspierających powstanie odebrano prawa miejskie doprowadzając je tym samym do upadku, w roku 1874 zniesiono urząd namiestnika, w 1886 zlikwidowano Bank Polski

zniesiono urząd namiestnika, w 1886 zlikwidowano Bank Polski.

Skasowano klasztory katolickie w Królestwie, skonfiskowano ok. 1600 majątków ziemskich i rozpoczęto intensywną rusyfikację ziem polskich. Po stłumieniu powstania znaczna część społeczeństwa Królestwa i Litwy uznała dalszą walkę zbrojną z zaborcą rosyjskim za bezcelową i zwróciła się ku pracy organicznej.

źródło: Choroszcz; Łomża; wikipedia.pl
grafika: Artur Grottger, Bitwa, grafika z cyklu Polonia, 1863